

BANKALARDA KREDİ KARTI PUAN İŞLEMLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

ACCOUNTING OF BONUS POINT TRANSACTIONS OF CREDIT CARDS IN BANKS

Mustafa Tevfik KARTAL*

ÖZ

Kredi kartlarının sayısı ve kullanımı giderek artmaktadır. Artan talep ve kullanıma bağlı olarak kredi kartlarının taşıdığı özellikler değişmektedir. Puan özelliği kredi kartlarının taşıdığı önemli özelliklerden birini oluşturmaktadır. Bankalar kredi kartı adetlerini artırarak daha fazla gelir kazanma çalışmaları kapsamında sık sık kampanyalar düzenlemektedir. Müşteriler kampanya şartlarını sağlamaları halinde %10'a varan puan kazanabilmektedirler. Kullanılan puanlar müşteri sadakatini ve kredi kartı alışveriş hacmini artırırken, diğer taraftan kullanılmayan puanlar iptal edilerek bankanın puan maliyeti düşürülmektedir. Türkiye'de kredi kartı ile yapılan harcama hacminin 50 milyar TL düzeyine ulaştığı dikkate alındığında müşteriler ve bankalar açısından puan uygulamalarının önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada kredi kartlarının artan önemi nedeni ile puan kazanım, kullanım, iptal işlemlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin örnekler incelenmiştir. Söz konusu çalışma ile banka katkı payı ve işyeri katkı payı uygulamalarında puan işlemlerinin muhasebesi incelenerek literatüre katkı yapılması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bankacılık, Kredi Kartları, Puan, Muhasebe

ABSTRACT

Numbers and usage of credit card are increasing gradually. Specialties of credit cards are changing based on increasing demand and usage. Bonus point is one of the important specialties that credit cards carry. It is seen that banks are organizing campaigns to generate more revenue by increase credit cards number. Customers can gain bonus point up to 10% bonus point by fulfilling campaign conditions. While customer loyalty and

* Marmara Üniversitesi Bankacılık Doktora Öğrencisi

volume of credit card shopping are increased by bonus point usage, on the other hand, banks' cost is decreased by canceling unused bonus point. Importance of credit cards bonus point practices for customers and banks are understood better by taking into consideration that credit card shopping volume reached TL 50 billion level.

In this study, accounting examples about bonus point gaining, usage and canceling are examined because of credit cards' increasing importance. With this study, it is aimed to make contribution to the literature by examining bank and card acceptor participation applications.

Keywords: Banking, Credit Cards, Bonus Point, Accounting

1. GİRİŞ

Dijitalleşmenin had safhaya ulaştığı günümüzde bankaların ürün ve hizmet çeşitliliği her geçen gün artmaktadır. Bununla birlikte modern bankacılığın müşterilere sunduğu önemli ürünlerden biri olan kredi kartları bankalar ve tüketiciler için önemini korumaya devam etmektedir. Günümüzde ekonomik büyümenin birçok ülke için sorun haline geldiği bir ortamda ekonomik büyümenin temel dinamiklerinden birisinin talep düzeyinin artırılması olduğu dikkate alındığında kredi kartları önemli bir araç olarak ortaya çıkmaktadır. Ödeme aracı olarak kolaylık sağlamanın yanı sıra barındırdığı ilave özellikler sayesinde kredi kartları talep düzeyinin artırılmasına da katkı sağlamaktadır.

İlk icat edildiği dönemlerde sadece birer ödeme aracı olarak kullanılan kredi kartları sonraki süreçte ise teknolojik gelişmelerin tetiklemesiyle birlikte müşteri talepleri doğrultusunda taksit, puan, temassız ödeme, cep telefonlarına tanımlanarak mobil ödeme, 3D ödeme platformlarında kullanılabilme ve mail order gibi birçok özelliği barındırır hale gelmiştir. Gittikçe artan bu özellikler kredi kartlarının kullanılmasını teşvik etmektedir.

Kredi kartlarının önemli özelliklerinden bir tanesi puan uygulamalarıdır. Müşteriler kredi kartları ile yaptıkları harcamalardan puan kazanmaktadırlar. Kampanya dönemlerinde yapılan alışverişlerden ise normal harcamalara kıyasla 10 kata kadar puan kazanılabilmektedir. Ayrıca müşteriler fatura ödeme gibi çeşitli bankacılık işlemlerinden de puan kazanabilmektedir.

Türkiye'de son dönemlerde makro ihtiyati politikalar kapsamında finansal sistemin güvenliği açısından kredi kartları ile ilgili düzenleme-

ler yapılmaktadır. Başta Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) olmak üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) gibi düzenleyici ve denetleyici kurumlar eli ile yapılan kredi kartlarına ilişkin düzenlemelerin başında faiz hadleri, taksit sınırlaması, müşteri limiti uygulaması, işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin tek düzen hesap planı gibi uygulamalar gelmektedir.

Türkiye’de 2016 Eylül dönemi itibariyle kredi kartı sayısının 57.741.765 âdete, harcama tutarının ise 50.337.390.000 TL seviyesine yükseldiği dikkate alındığında, Türkiye’de kredi kartlarının bir ödeme aracı olarak yüksek düzeyde kullanıldığı ortadadır (Kaya, 2009: 52; BKM, 2016). Bu nedenle kredi kartlı puan uygulamaları hem bankalar hem müşteriler için önem taşımaktadır.

Kredi kartlarının yüksek düzeyde kullanılan bir ödeme aracı olması, harcama tutarlarının çok ciddi rakamlara ulaşması, yoğun bir şekilde kampanyalar yapılması ve buna bağlı olarak ciddi tutarlarda puan uygulamaları yapılması nedeniyle bankaların puan işlemleri muhasebesinin detaylı şekilde ele alınması bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Bu çalışmada Türkiye’de kredi kartı puan işlemleri muhasebesinin düzenlemeler çerçevesinde ele alınması amaçlanmıştır. Kredi kartları ile yapılan harcamalarda puan kazanılması, puanların yüklenmesi, müşteriler tarafından kullanılması, kullanılmaması halinde iptal edilmesine işlemleri banka katkı payı ve üye iş yeri katkı payı uygulamaları açısından örneklerle ele alınarak literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Bu çalışma 5 bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünün akabinde, ikinci bölümde literatürdeki konu ile ilgili çalışmalar ele alınacaktır. Üçüncü bölümde kredi kartları ile ilgili genel bilgiler verilecektir. Dördüncü bölümde kredi kartı puan işlemleri muhasebesine ilişkin örnekler paylaşılacak olup son bölümde ise değerlendirme yapılacaktır.

2. LİTERATÜR TARAMA

Literatürde kredi kartı ile ilgili birçok çalışma bulunmasına rağmen bankalarda kredi kartı puan işlemlerinin muhasebesi ile ilgili tek çalışma bulunmaktadır. Söz konusu çalışmaların bazılarında tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1: Literatürde Yer Alan Çalışmalar

Yazar ve Yıl	Araştırma Konusu	Sonuç
Çavuş (2006)	Türkiye’de kredi kartları kullanımı	Sosyo-ekonomik ve demografik faktör ile kredi kartı sahipliği ve kullanımı arasında ilişki bulunmuştur.
Tuğay ve Başgül (2007)	Kredi kartlarının harcamalar üzerindeki etkisi	Kredi kartlarının fazla harcamaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Kızgın (2009)	Kredi kartı marka tercihi	Cinsiyet, yaş ve eğitim kredi kartı tercihini; cinsiyet, yaş ve medeni durum kredi kartı sayısını etkilemektedir.
Keskin ve Koparan (2010)	Kredi kartı sahipliğini belirleyen faktörler	Cinsiyet, yaş, ailenin ikamet ettiği şehir ile üniversitenin bulunduğu şehir arasındaki uzaklık, kardeş sayısı, hane halkı geliri, aylık harcama tutarı faktörleri kredi kartı sahipliğini belirlemektedir.
Başaran vd. (2012a)	Kredi kartlarının rasyonel kullanımını etkileyen bireysel faktörler	Kredi kartına duyulan güvenin ve paraya duyulan güvensizliğin kredi kartının rasyonel kullanımını doğrudan etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.
Başaran vd. (2012b)	Kredi kartlarına olan bireysel tutum farklılıklarının analizi	Kişilerin kredi kartlarına güveni arttıkça sahip olunan kart adedinin ve kart limitlerinin azaldığı sonucuna varılmıştır.
Bekçi ve Tekşen (2012)	Bankaların kredi kartı puan uygulamaları ve muhasebeleştirilmesi	İşletmelerin kazandıkları puanların ve puan kullanımlarının işletmeler ve bankalar açısından muhasebeleştirilmesine yönelik örnekler verilmiştir.
Şen vd. (2014)	Bireylerin kredi kartına bakış açılarının incelenmesi	Kredi kartlarının kullanımında taksit imkânının en çok, puanların ise en az etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Bilge (2015)	POS tefeciliği açısından kredi kartları	Risk olmadan menfaat temin edilebilmesi POS tefeciliğinin tercih edilen bir yöntem olmasına neden olmaktadır.
Demirci ve Selçuk (2016)	Kredi kartı seçimini etkileyen faktörler	Kart ücreti, faiz oranı, kartın türü, taksit ve puan özellikleri, banka ağı yaygınlığı, banka tipi faktörleri kart seçimini etkilemektedir.

Tablo 1’den görüleceği üzere bankaların kredi kartı puan uygulamalarının muhasebeleştirilmesine yönelik tek çalışma bulunmaktadır. Bekçi ve Tekşen (2012) çalışmasında örnekler üzerinden bankaların ve işletmelerin puan kazanımlarının ve puan kullanımlarının muhasebeleştirilmesini incelemiştir.

Literatürde yer alan çalışmaların bazılarında kredi kartı sahipliğini belirleyen ve kredi kartı seçimini etkileyen faktörler ele alınmıştır. Keskin ve Koparan (2010) çalışmasında cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, hane halkı geliri, aylık harcama tutarı faktörlerinin kredi kartı sahipliğini belirlediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Demirci ve Selçuk (2016) çalışmasında kart ücreti, faiz oranı, kartın türü, taksit ve puan özellikleri, banka ağı yaygınlığı, banka tipi faktörlerinin kart seçimini etkilediği ortaya koymuştur.

Bazı çalışmalarda kredi kartlarının kullanımı ve kredi kartı sahiplerinin sosyo-ekonomik nitelikleri incelenmiştir. Çavuş (2006) çalışmasında sosyo-ekonomik ve demografik faktörler ile kredi kartı sahipliği ve kullanımı arasında ilişki bulunduğunu belirlemiştir. Tuğay ve Başgül (2007) çalışmasında her ailede ortalama 4 adet kredi kartı bulunduğu, alışverişlerin genellikle kredi kartı ile yapıldığı (%82) ve kredi kartlarının fazla harcamaya neden olduğu (%44) sonuçlarına ulaşılmıştır. Diğer taraftan Başaran vd. (2012a) kredi kartlarının rasyonel kullanımına yönelik çalışmasında paraya duyulan güvensizliğin ve kredi kartına duyulan güvenin kredi kartlarının rasyonel kullanımını etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır. Başaran vd. (2012b) kredi kartlarına bireysel tutum farklılıklarının analizinde kişilerin kredi kartlarına güveni arttıkça sahip olunan kart adedinin ve kart limitlerinin azaldığı sonucuna varılmıştır. Şen, Çemrek ve Özaydın (2014) ise bireylerin kredi kartına bakış açılarına yönelik çalışmasında taksit özelliğinin kredi kartı kullanılmasını, nakit alışveriş isteğinin ise kredi kartı kullanılmamasını en çok etkileyen faktör olduğunu ortaya koymuştur.

Bazı çalışmalarda ise kredi kartları POS tefeciliği açısından ele alınmıştır. Bilge (2015) kredi kartı (POS) tefeciliğine yönelik çalışmasında risk olmadan menfaat temin edilebilmesinin POS tefeciliğinin tercih edilen bir yöntem olarak yaygınlaşmasına neden olduğunu, ayrıca POS tefeciliğinin vergi gelirinde ciddi kayıplara ve kişilerin ekonomik sıkıntı içine düşmesine neden olduğunu ortaya koymuştur.

3. KREDİ KARTLARI

Kredi kartları, kart hamillerine kredi kullanma imkânı sağlayan kredi araçları olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2000: 124; Ekinci ve Sinan, 2005: 364). 5464 sayılı banka kartları ve kredi kartları kanununda ise kredi kartları nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kart veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarası olarak tanımlanmıştır (Aycı, 2006: 16).

Kredi kartlarının bankalara, üye işyerlerine ve kart hamillerine birçok faydası bulunmaktadır. Bankalar açısından bakıldığında kredi kartları bankalara vadesiz mevduat, çapraz satış, müşteri portföyünü geliştirme ve çeşitlendirme, komisyon geliri, POS aidatı sağlamaktadır (Kaya, 2009: 126). Ayrıca diğer kredilere göre faizinin yüksek olması nedeniyle kredi kartları bankalara yüksek

faiz getirisi de sağlamaktadır. Kredi kartı hamilleri banknot taşıma zahmetinden kurtulmakta, nakit çekim yapabilmekte, harcamalarını kredilendirebilmekte, harcamalarını taksitlendirebilmekte, kredi kartı ile e-ticaret yapabilmekte, ek kart kullanma imkânına kavuşmakta, fatura ödeme gibi bankacılık hizmetlerinden ve kampanyalardan yararlanabilmekte, yurtdışında alışveriş yapabilmektedir (Kaya, 2009: 118-124). Üye işyerleri açısından bakıldığında kredi kartları müşteri sayısının artmasına katkıda bulunmakta, müşterilerin harcamalarını artırmasını sağlamakta, sahte para kabulünü ve senetli satışlar nedeniyle şüpheli alacak oluşmasını önlemekte, yabancı müşterilere satış yapılmasını kolaylaştırmaktadır (Kaya, 2009: 125).

Kredi kartları ülke ekonomileri açısından da önemli işlevler görmektedir. Kredi kartları talebi artırarak enflasyon üzerinde olumsuz, talebe bağlı olarak üretim ve yatırım artışı dolayısıyla istihdam üzerinde olumlu etki yapmaktadır. Ayrıca kredi kartlarının para politikası, faiz oranları, kamu gelirleri, turizm sektörü, dış ticaret, cari açık üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır (Kaya, 2009: 94-117). Türkiye’de kredi kartlarının güncel durumuna bakıldığında ise 2016 Eylül dönemi itibariyle kredi kartı sayısı 57.741.765 âdete, harcama tutarının ise 50.337.390.000 TL seviyesine yükselmiştir. Söz konusu harcama tutarının % 88’i alışveriş, % 12’si ise nakit çekim şeklindedir (BKM, 2016).

4. KREDİ KARTLARI PUAN İŞLEMLERİ MUHASEBESİ

Bankalar işlemlerin muhasebeleştirilmesinde BDDK tarafından yayınlanan Tek Düzen Hesap Planını (THP) kullanmak zorundadırlar (BDDK, 2007, madde 1). Bu zorunluluk nedeniyle kredi kartı ve kredi kartı puan işlemlerinde BDDK tarafından belirlenmiş THP’de yer alan hesapların kullanılması gerekmektedir. Bu bölümde öncelikle kredi kartı puan işlemlerinde kullanılan THP hesapları ve kısa açıklamalarına sonrasında ise kredi kartı puan muhasebesine ilişkin örneklere yer verilecektir.

4.1. Kredi Kartlarına Yönelik THP Hesapları ve Açıklamaları

THP’de kredi kartları bireysel, kurumsal ve personel kartları olmak üzere üç sınıfa ayrılmaktadır. Her bir kredi kartı türü için bankalar tarafından kullanılması gereken hesaplar belirlenmiş olup aşağıda yer almaktadır (BDDK, 2007, s. 20-21);

- 11621-Bireysel Kredi Kartları-TP
- 11631-Kurumsal Kredi Kartları-TP
- 11641-Personel Kredi Kartları-TP
- 11721-Bireysel Kredi Kartları-YP
- 11731-Kurumsal Kredi Kartları-YP
- 11741-Personel Kredi Kartları-YP

Ayrıca kredi kartı puan işlemlerinin muhasebeleştirilmesi sırasında aşağıdaki hesaplar kullanılmaktadır (BDDK, 2007, s. 65-67-86-87-91-92-93-94-131-132);

- 304-Resmi, Ticari ve Diğer Kuruluşlar Mevduatı-YİY-Vadesiz
- 306-Resmi, Ticari ve Diğer Kuruluşlar Mevduatı-YDY-Vadesiz
- 35030-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine İlişkin Promosyon Uygulamaları Karşılığı-TP
- 35130-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine İlişkin Promosyon Uygulamaları Karşılığı-YP
- 380005-Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)
- 39090-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar-TP
- 39190-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar-YP
- 39299-Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar-TP
- 39399-Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar-YP
- 79099-Diğer Gelirler-TP
- 79199-Diğer Gelirler-TP
- 88019-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri-TP
- 88119-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri-YP

Kredi kartı işlemlerinde kullanılan hesapların kısa açıklamalarına aşağıda yer almaktadır;

- **116-117-Kredi Kartları:** Gerçek kişiler tarafından kredi kartları ile taksitli veya taksitsiz olarak yapılan harcama tutarları, satış belgesinin düzenlendiği tarihten tahsile kadar geçen sürede ilgili “Bireysel Kredi Kartları” hesabında izlenir. Ticari işletmeler adına açılan ve bunların temsilcileri tarafından kullanılan kurumsal kredi kartları ile taksitli veya taksitsiz olarak yapılan harcama tutarları, satış

belgesinin düzenlendiği tarihten bu miktarın tahsiline kadar geçen sürede ilgili “Kurumsal Kredi Kartları” hesabında izlenir (BDDK, 2007, s. 180). Banka personellerine ait kredi kartları ise ayrı olarak “Personel Kredi Kartları” hesaplarında izlenir.

- **304-306-Resmi, Ticari ve Diğer Kuruluşlar Mevduatı:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın ilgili düzenlemesinde belirtilen ticari kuruluşlar mevduatı bu hesapta izlenir (BDDK, 2007, s. 195-196).
- **350-351-Karşılıklar:** BDDK tarafından yayınlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar dâhilinde ayırdıkları genel karşılıkların kaydedilmesine özgü pasif nitelikli bir hesaptır (BDDK, 2007, s. 198).
- **380005- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi:** Bankanın kendi tüzel kişiliği, personeli ve ilişkide bulunduğu üçüncü kişilere ait işlemler nedeniyle vergi sorumlusu veya vergi yükümlüsü olması halinde ödeyeceği vergi, resim, harç ve primlerin kaydedildiği hesaptır (BDDK, 2007, s. 203).
- **390-391-Muhtelif Borçlar:** Kredi kartı hamili tarafından taksitli veya taksitsiz olarak yapılan harcama tutarları, satış belgesinin düzenlendiği tarihten üye işyerine ödemenin yapıldığı ana kadar geçen sürede, bu defteri kebir hesabındaki 39090-Kredi Kartı Ödemelerinden yardımcı hesabının ilgili alt hesabının alacağında izlenir. Satış belgesinin bankanın kontrolünde olmayan sebeplerle geç ulaşması halinde bankaya ulaştığı tarih düzenlendiği tarih olarak esas alınır (BDDK, 2007, s. 204).
- **392-393-Alacaklı Geçici Hesaplar:** Mahsup yeri ve şekli önceden kesin olarak belli olmayan veya kısa sürede tediye olunacak veya ilgili hesaplara aktarılacak paralardan, banka için gerçek bir borç özelliği taşımayan ve genellikle bankanın iç işlemleri ile ilgili geçici durumda olanların kaydedilmesine özgü pasif nitelikli bir hesaptır (BDDK, 2007, s. 204).
- **79099-79199-Diğer Gelirler:** THP’de izah edilenler dışında kalan diğer faiz dışı gelirlerin izlendiği bir hesaptır (BDDK, 2007, s. 220).

- **880-881-Diğer İşletme Giderleri:** Bankanın faaliyetlerini yürütmesi için bilanço dönemi içinde yaptığı diğer işletme giderleri bu hesaba kaydedilir (BDDK, 2007, s. 225).

4.2. Banka Katkı Payı Uygulamasına İlişkin Puan Muhasebesi

Banka katkı payı uygulaması olan işlemlere ilişkin muhasebe örneklerine aşağıda yer verilmiştir;

- a) Bireysel müşteri 05.11.2016 tarihinde kredi kartı ile 1.000 TL alışveriş yapmıştır.

05.11.2016	
11621-Bireysel Kredi Kartları	1.000
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden	1.000
Muhtelif Borçlar	
1.000 TL alışveriş harcaması kaydı	
.././.....	

- b) Müşterinin 05.11.2016 tarihli harcaması için banka % 1 puan vermektedir. Katkı payının tamamı banka tarafından karşılanmaktadır.

05.11.2016	
88019-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri (Karşılık)	10
35030-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Karşılığı	10
10 TL banka katkısı tahakkuk kaydı	
.././.....	

- c) Müşteri, bankanın düzenlediği kampanya kapsamında muhtelif tarihlerde yaptığı harcamalar için toplam 100 TL puan kazanmıştır. Kazanılan puan 15.11.2016 tarihinde müşterinin kartına yüklenmiştir.

15.11.2016	
88019-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri (Karşılık)	100
35030-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Karşılığı	100
100 TL banka katkısı tahakkuk kaydı	
.././.....	

d) Bireysel müşteri alışverişlerden ve kampanyalardan kazandığı toplam 60 TL puanı 20.11.2016 tarihinde kullanmıştır.

20.11.2016	
88019-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri (Kullanım)	60
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden	60
Muhtelif Borçlar	
60 TL puan kullanım kaydı	
20.11.2016	
35030-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Karşılığı	60
88019-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri (Karşılık)	60
60 TL puan kullanım kaydı	
.././.....	

e) Kampanya puanının kullanılmayan kısmı banka tarafından 25.11.2016 tarihinde iptal edilmiştir.

25.11.2016	
35030-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Karşılığı	40
88019-Kredi Kartları ve Bankacılık Hizmetlerine	
İlişkin Promosyon Uygulamaları Giderleri (Karşılık)	40
.././.....	

İptal edilecek puan tutarının hesaplanmasında, müşterinin kampanyadan kazandığı 100 TL'nin 60 TL kullanımı sonrasında kalan 40 TL kullanılmayan kısım iptal edilmiştir. Müşteri menfaati gözetilerek normal işlemlerden kazandığı 10 TL dikkate alınmamıştır.

Yukarıdaki işlemlerin kurumsal müşteriler tarafından yapılması halinde 11631, banka personeli tarafından yapılması halinde 11641 no.lu THP hesabı kullanılacaktır.

4.3. Üye İşyeri Katkı Payı Uygulamasına İlişkin Puan Muhasebesi

Üye işyeri katkı payı uygulaması olan işlemlere ilişkin muhasebe örneklerine aşağıda yer verilmiştir;

a) Kurumsal müşteri 05.11.2016 tarihinde kredi kartı ile 1.000 TL alışveriş yapmıştır.

<u>05.11.2016</u>		
11631-Kurumsal Kredi Kartları	1.000	
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden		1.000
Muhtelif Borçlar		
1.000 TL alışveriş harcaması kaydı		
<u>.././....</u>		

b) Müşterinin 05.11.2016 tarihli harcaması için banka % 2 puan vermektedir. Katkı payının tamamı üye işyeri tarafından karşılanmaktadır.

<u>05.11.2016</u>		
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar	20	
39299-Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar		20
20 TL üye işyeri katkısı tahakkuk kaydı		
<u>.././....</u>		

c) Müşteri, bankanın düzenlediği kampanya kapsamında muhtelif tarihlerde yaptığı harcamalar için toplam 150 TL puan kazanmıştır. Kazanılan puan 15.11.2016 tarihinde müşterinin kartına yüklenmiştir.

<u>15.11.2016</u>		
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar	150	
39299- Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar		150
150 TL üye işyeri katkısı tahakkuk kaydı		
<u>.././....</u>		

d) Müşteri alışverişlerden ve kampanyalardan kazandığı toplam 100 TL puanı 20.11.2016 tarihinde kullanmıştır.

<u>20.11.2016</u>		
39299- Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar	100	
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar		100
100 TL puan kullanım kaydı		
<u>.././....</u>		

e) Kampanya puanının kullanılmayan kısmı banka tarafından 25.11.2016 tarihinde iptal edilmiştir.

<u>25.11.2016</u>		
39299-Diğer Alacaklı Geçici Hesaplar	50	
39090-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar		50
50 TL kullanılmayan puan iptal kaydı		
<u>.././....</u>		

f) Kampanya dönemi sonunda tüm müşterilere toplam 100.000 TL karşılığı yüklenmiş olup bunun % 70'i müşteriler tarafından kullanılmıştır.

30.11.2016

39090-Kredi Kartı Ödemelerinden Muhtelif Borçlar	73.500
79099- Diğer Gelirler	70.000
38000- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	3.500
70.000 TL kullanılan puanın üye işyerinden tahsilat kaydı	

./././....

Yukarıdaki işlemlerin bireysel müşteriler tarafından yapılması halinde 11621, banka personeli tarafından yapılması halinde 11641 no.lu THP hesabı kullanılacaktır.

5. SONUÇ

Dijitalleşmenin bütün hızı ile sürdüğü günümüzde müşteri ihtiyaçları artmakta ve değişmektedir. Bu süreçte ödeme sistemleri ve araçları da dönüşmektedir. Bu kapsamda modern bankacılığının önemli ödeme araçlarından biri olan kredi kartları her geçen gün yeni özellikler ve fonksiyonlar kazanmaktadır.

Kredi kartları ile bankalara vadesiz mevduat kazanma, çapraz satış, yüksek faiz ve komisyon gelirleri kazandırmakta ayrıca müşteri portföyünü çeşitlendirme imkânı sağlamaktadır. Kart hamilleri ise kredi kartı kullanarak para taşınma zorunluluğundan kurtulmanın yanı sıra kaybolma ve çalınma gibi risklerden de kaçınmış olmaktadır. Ayrıca kredi kartları ile itibar kazanma, kredilendirme, taksitlendirme, nakit çekim gibi birçok imkâna kavuşmuş olmaktadır.

Hem bankalar hem kart hamilleri açısından kredi kartlarının önemli özelliklerden biri puan uygulamalarıdır. Özellikle gelir düzeyi yüksek kişiler ve kurumlar açısından harcamalar ve kazanılan puan düzeyi de yüksek olacağından puan uygulamasının önemi de artmaktadır. Bankalar açısından bakıldığında ise kampanya düzenlenmesi, puan verilmesi, verilen puanların bir kısmının üye işyerlerinden tahsil edilmesi, vergi işlemleri, kullanılmayan puanların silinmesi gibi birçok işlem yapılmaktadır. Bu kadar çok işlemin zamanında, doğru, THP'ye uygun yapılması hem kart hamilleri hem bankalar hem de bankaların finansal tablolarını kullananlar açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmada kredi kartlarının artan payı ve önemi nedeniyle puan işlemlerinin nasıl muhasebeleştirildiği örneklerle anlatılmıştır. Günümüzde artan teknoloji kullanımı ile birlikte kredi kartı işlemleri bankalarda merkezileştirilmekte ve otomasyon sistemleri tarafından otomatik şekilde gerçekleştirilmektedir. Hatalı kurgulanma veya çeşitli sebeplerle bozulma durumları haricinde otomasyon sistemlerinin düzgün çalışacağı ortadadır. Dolayısı ile otomasyon sistemlerinin düzenli olarak izlenmesi kredi kartı işlemlerinin muhasebeleştirilmesi açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

Acar, Özlem (2009). **Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununa Göre Kart Sahibinin Korunması.**

Aycı, Emrullah, Bıçkın, İnci ve Artuç, Mustafa (2016) **Bütün Yönleriyle Açıklamalı-İçtihatlı- Gerekçeli Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (Getirilen Yenilikler).** Ankara: Kartal Yayınevi.

Başaran, B., Budak, G. S., ve Yılmaz, H. (2012). “Kredi Kartlarının Rasyonel Kullanımını Etkileyen Bireysel Faktörler” **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 7,2 (2012) : 67-93.

Başaran, B., Budak, G. S., ve Yılmaz, H. (2012). “Kredi Kartlarına Olan Bireysel Tutum Farklılıklarının Analizi” **Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi**, 4 ,1 (2012) : 61-72.

BDDK (2007). **Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğ.**

Bekçi, İsmail ve Tekşen, Ömer. (2012). “Bankaların Kredi Kartı Puan Uygulamaları ve Muhasebeleştirilmesi” **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 26, 2 (2012).

Bilge, Burak (2016). “Gelişen Teknolojinin Doğurduğu Yeni Bir Suç Türü: Kredi Kartı (POS) Tefeciliği” İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 6,3 (2016) : 481-520.

BKM (2007). “Kredi Kartlarının Tarihçesi” **Pano Dergisi**, 2 (2007).

BKM (2016). **2016 Ağustos ayı verileri**, 27.11.2016 tarihinde http://bkm.com.tr/secilen-aya-ait-istatistikler/?filter_year=2016&filter_month=8&List=Liseler adresinden erişildi.

Çavuş, Mustafa Fedai (2006). “Bireysel Finansmanın Temininde Kredi Kartları: Türkiye’de Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma” **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 15 (2006) : 173-187.

Demirci, Alican ve Selçuk, Elif Akben (2016). “Türk Finansal Tüketicilerin Kredi Kartı Seçimini Etkileyen Faktörler: Bir Literatür Taraması” **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 9, 43 (2016) : 1786-1794.

Ekinci, Mustafa ve Esen, Sinan (2005) **Anlatımlı ve Gereçeli Yeni Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hırsızlık, Yağma, Dolandırıcılık, Hileli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar**. Ankara: Adalet Yayıncılık.

Kaya, Ferudun (2009). **Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması**. İstanbul : TBB Yayını.

Keskin, H. Dilara ve Koparan, Emrah. (2010). “Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Sahipliğini Belirleyen Faktörler” **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 5,1 (2010) : 111-129.

Kızgın, Yıldray (2009). “Tüketicilerin Kredi Kartı Marka Tercih Nedenlerinin Kümeleme Analizi İle İncelenmesi: Muğla Örneği” **Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 7,2 (2009) : 93-110.

Şen, H., Çemrek, F., ve Özaydın, Ö. (2014) “Bireylerin Kredi Kartına Bakış Açıları ve Sosyo-Ekonomik Nitelikleri Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik Uygulama Çalışması” **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 7,1 (2014) : 121-149.

TCMB (2011). **Türkiye’de Kredi Kartı Piyasası**.

Tuğay, Osman ve Başgül, Nermin (2007). “Önemli Bir Finansman Kaynağı Olarak Kredi Kartları: Kredi Kartlarının Kart Sahiplerinin Harcamaları Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Burdur İlinde Bir Araştırma” **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 12, 3 (2007) : 215-226.

Yılmaz, Eyüp (2000). **Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Ekonomik Etkileri**. İstanbul: Türkmen Kitabevi.